
HET LICHTENDE NISJE

DOOR

HENDRIKA KUYPER—VAN OORDT

Als men bij Van Vliet boven voor 't raam stond, kon men juist zien in de dwarsstraat ter overzij.

Die dwarsstraat was, gelijk de hoofdstraat, stil en leeg. In een kleine Hollandsche stad leeft 't leven niet buiten, maar binnen. Als de horren en vitrages niet zoo stremmend werkten en de heerschende meeningen omtrent bescheidenheid 't niet verboden, konden al die mevrouwen, welke nu den lieven middag verhâken achter haar eigen ruit en door rechtstreeksche visie plus twee spionnetjes nog slechts op de kale keien een schamel maal garen voor haar nieuwsbegeerigheid, veel beter gedurende dien tijd vóór de ruit gaan staan van buurmans woning.

Een huis in een provinciestad is een persoonlijkheid, die zich zoo niet blootgeeft. En omdat zijn geslotenheid den gluurlust zoo prikkelt, tiert die zoo welig rondom. Het huis behoort des avonds vroegtijdig de oogen te luiken en zich met sluimerings schijn te dekken. In den donkeren wintermiddag staan al die klaar wakkere huizen geveinsdelijk te slapen. Binnen de kameren is de warme maaltijd en de heuglijke intimiteit van 't familieleven. Elk weet dat, maar geen die 't ziet. Eer zij de lamp ontstak heeft de meid bij 't licht der kaars de blinden gesloten. In 't diep verborgene gaat der kameren harteklop.

Doch 't hoekhuis van Van Vliet had de gewoonte, om soms door

zijn wimpers te gluren — o, soms maar, ééns in 't jaar, doch dan acht avonden achtereen. En kneep dan, voor een en vijftig weken weer, dat smalle spleetje dicht. De dwarsstraat liep door, langs 't huis; boven had dit aan den zijkant één enkel venster, vierkant, klein in den dikken muur. Men lette er weinig op, bij dag niet, omdat het glundere keukenraam van Janna beneden meer aandacht trok en bij avond nog minder, dan zag men de witte, weeke plek niet, in den starren steenen wal. Dan keken alleen de oogjes in Janna's keukenuiken rood de dwarsstraat in.

Maar gedurende één winterweek was dat anders. Dan was 't wit gordijntje weg en voor de ruit zag men een groen boompje staan. Wèl overlegd moest zijn koop gesloten zijn; klein was 't, maar niet schriel; eer breed dan spichtig, zoodat, bij 't vrijstaan van zijn top, zijn uitgebreide armen 't nisje vulden van 't kozijn. Daags voor Kerstmis kwam 't boompje daar en 't stond er nog met Oudejaar. Op Nieuwjaarsmorgen hing 't gordijn weer.

Als Anthonie, de zoon van mevrouw Van Vliet, in gewone tijden uit school keerde, was zijn moeder steeds aan 't raam te vinden. De jongen keek dan òp en zij knikte hem vriendelijk toe. Elken middag keek hij òp, naar 't venster, boven vóór, waar moeder zat.

Maar wanneer hij, op den dag voor Kerstmis, uitgelaten blijde de weide inrende van een volle vacantieweek, zou hij nooit stormachtig aanschellen en met losbandig gebaar zijn schooltasch de gang ingooien, alvorens eerst zich geposteerd te hebben in de dwarsstraat, over 't huis. Als men dáár, bij den bakker, op de blauwe stoep ging staan, kreeg men een kijk op 't raam aan den zijkant. Dat ving nu aan zijn jaarlijksche feestweek te beleven. Want de Kerstboom was dien dag klaar gekomen, niets ontbrak thans meer aan zijn tooi. En om vier uur had moeder de kaarsjes opgestoken.

O, zoo zag men 't boompje op 't schoonst. Ook wel in de kamer maakte het een aardig effect. Een diepte van hard groen en warm rood was de lage vensterbank. Als kleurige dunne standers stonden, in 't naaldloof, de kaarsjes; als vele gele en roode en paarse en blauwe wondersparappels, wier harsig topje voor een sprokenfeest in vlam was gezet — en hun flikkeren sloeg zacht aan de blanke welving van zilveren bol of klokje. Dat stak zoo sterk af bij 't ver-

schoten behangsel van den kamerwand, waarop, in een kring van zwarte ronde lijst aan lijst, saaie familieportretten hingen — alsof tusschen de bladeren van een stijve, plumpe plant plots een stralende bloem ontloken ware. Maar die kamer bleef toch de salon, de slechts zelden betredene, de bekoring van stemmige feestelijkheid hing toch om de wat versleten ouderwetsche meubelen; scheen opgestegen in de hooge ruimte van de balken zoldering; scheen daar te blijven totdat weer een dag van verjaring, een verwacht bezoek, die sfeer van vreugdevolle deftigheid op eenmaal herstelde. Er was in de ruime kamer altijd opnieuw iets te zien dat trof, wyl men 't een weinig vergeten was en nu herkende — gelijk in een bescheiden huismuseum; als in een album, 'twelk men af en toe bekijkt — wanneer men de zware kartonnen kantelt, kijken de vertrouwde gezichten in hun witte lijst als in gemoedelijke verbazing van weerzien en herkennen

Maar wie buiten stond, in den mistigen middag, zag niets dat de aandacht afleidde of om herkenning vroeg; zag niets dan 't kale vlak van een muur zag dat zelfs nauwelijks, want de grijze muur was één met wat wintersch grijs was rondom, zijn omtrek vervaagd in ruimten van mist. Alleen het lichtende nisje was daar, 'twelk zóó, zonder steun, in de donkere lucht scheen te zweven. Eerst leek dat enkel een kleine lichtende poort, een geopende sluisdeur, uit welke, overdadig mild, een lichtstroom gulpte. Maar wie bleef turen zag den stroom stillestaan, zag als in de wateren klaarte van vijver in grauw zand: het tintelend verschieten van lichtglimp op zilver, het zacht deinend dansen van stralen tusschen hard plantengroen.

Doch als op dien middag te voren de kaarsjes uitgebrand waren was 't meteen gedaan. De salon bleef dien avond voorts donker. Het was slechts een voorbereiding, een uitnoodiging tot wat volgde op Kerstdag zelf, als de moeder met haar jongen des avonds in de feestelijke kamer zat en hem verhaalde, telken jare weer verhaalde, die wondere geschiedenis, welke altijd nieuw blijft — van 't Kindeke in Bethlehems kribbe, den Zone Gods, op aarde gekomen om zondaren zalig te maken. Nu was 't boompje niets meer dan een versierd groen sparretje en 't nisje was een gewoon kozijn. Waartoe zouden nu kaarsjes branden? De lamp was aangestoken, op de tafel lag de

Bijbel geopend, straks zouden Anthonie van Vliet en zijn moeder samen zacht zingen den zang dien de Engelen zongen in Efratha's velden en 't lied van dien stillen, dien heiligen nacht, toen Davids Zoon werd geboren

Doch daarna bleef de spar zelf nog de week uit zijn eigen flinkerend feest vieren. Iederen middag kneep mevrouw Van Vliet versche kaarsjes in de knipjes, iederen middag vloeide uit 't lichtende nisje zacht schijnsel den grijzen winter in. En klokslag vier, elken middag, stond Anthonie bij den bakker op de blauwe stoep en wachtte, in zijn winterjasje, gedrukt aan de glazen winkel deur; wachtte in muisstille spanning, tot moeder boven den lucifer aanstreek en 't eerste kaarsje ontstak. Dan begon weer, uit 't nisje, de lichtstroom te vloeien, te druppelen eerst, met twee, drie flakkerende vlammetjes, daarna al milder te vlieten, tot heel 't vierkant vak van lichtenden vijver in grauwen oeversteen van schijnsel vol liep.

Dit alles was lang geleden. Anthonie was tot een volwassen man opgegroeid en reisde veeltijds buitenslands. En mevrouw Van Vliet was een oud moedertje geworden.

Eer de jongen 't huis verliet was natuurlijk al lang de tijd gekomen dat hij voor een Kerstboom te groot werd. Zij zaten wel op den Kerstdag bijeen en lazen de Schrift en zongen, in de sereene sfeer van stille feestelijkheid, die binnen de kamer bewaard scheen te blijven. Maar de wand mocht thans alle aandacht trekken op den stemmigen krans van stijve portretten, en het nisje bleef een prozaïsch kozijn, niets dan een raam met een wit gordijntje.

Doch tijds gaping tusschen het laatste Kerstsparetje haars zoons en het eerste des kleinzoons, waarmee mevrouw Van Vliet was verrijkt geworden, leek haar gering. Nu, winterjaarweek aan winterjaarweek, sierde de grootmoeder met haar al verstrammende handen 't mastboompje weer voor een kind, voor Anthonies jongetje. Dat woonde buiten de stad en mocht met Kerstmis komen logeeren.

Het kind *möcht*, van zijn moeder, welke die gunst genadiglijk toestond. Zij kwam soms ook mede, mevrouw Lili, de schoondochter. Dan ging er door 't kalme huis een stroom van inspanning om 't de logée naar den zin te maken. Door overreding werd Janna zoover

gekregen, dat ze aan de jonge mevrouw haar ontbijt op bed bracht en zich inliet met tot nu toe onopgelost gebleven geheimnissen van een ingewikkeld kookboek. Vergeven was 't huis door rook, want kachels, die nimmermeer brandden en schoorsteenen, welke 't trekken waren verleerd, werden tot dienst geprest. En de vrees, dat des ondanks voor het teere jongetje en de verwende moeder het eten niet lekker en fijn genoeg en de kamers te slecht verwarmd waren, maakte mevrouw Van Vliet doodop en Janna brekerig en snauwerig, zoodat als 't lang verbeid bezoek voorbij was, beiden nog wel een week van streek bleven.

Doch dit nam niet weg dat de grootmoeder de, zorgvuldiglijk alle te zamen in een daartoe leeggeruimde lade van haar kabinetkast opgeborgen Kerstboomversierselen met evenveel plezier en animo weer uitlegde, soms nog eer een volgend jaar Sinterklaas in 't land was. Want mevrouw Van Vliet was te oud geworden om nog met 't leven mede te doen en te genieten van wat er buiten omgaat; zij had niets meer dan haar eigen liefde en bezat nu eenmaal anders niet op de wereld dan die schoondochter met haar jongetje . . . en Anthonie, die altijd buitenslands was.

Maar de moeder was langzamerhand zooveel zwakker geworden — toen haar zoon schreef dat hij van 't voorjaar thuis kwam, had zij gedacht: „Gelukkig — dat mag nu ook wel — als Anthonie mij nog eens zien wil.”

't Voorjaar was echter nog veraf, toen Anthonie van Vliet dat schreef. De winter begon pas. De winkels in de hoofdstraat, die 't niet weten wilden dat ze eenigszins ouderwetsch gebouwd waren en zich gedroegen als even zoo vele city-magazines in de metropool, begrepen niet dat 't toch weer erg kleinstedsch stond om eigen uitstalling tersluiks aan de straat te gaan bewonderen en zoo naijverig scheel te loenzen naar buurmans overtroevende étalage. En de winkelier, die zijn Sinterklaasmoois uit de pas ontvangen kisten en dozen haalde, zag niet in dat men zulks alleen in de provincie doet; heimelijk in gedachten een bepaald stuk voor een bepaalden, notabelen klant zóó stellig bestemmen, bewaren, als 't ware — wijl men des vasten koopers keus kent.

Sinterklaas ging voorbij; de winkels versaagden niet, zij groepeerden

het niet verkochte opnieuw en staken hun, een weinig hokkerige, vitrines in 't warm, wintersch rood. Nu kwamen de Kerstsparetjes in de stad. Op de leege kleine markt stonden ze, vreemd op het keienplein, een onwennig regiment, kinderlijke, zielige recruutjes, in mastland gelicht. Ze waren zóó talrijk — tot in de hoofdstraat drongen ze zich op de breede blauwe stoepen en dekten daar den rug zich tegen de steenen banken boven den regenbak. 't Was eigenlijk een arme horde ontwortelden, uit de leekende wond van hun gevelden voet drupte hars op 't wreed in de snede gespijkerd plankje. Doch dat leed bleef ongezien. Het schenen nu nog gezonde boompjes; men kon ze aanvatten tusschen de frissche takken, ze draaien en van alle kanten bekijken en dan weer recht zetten, op hun kruishoutje, geschaard in de rij: een dennenbosch, dat beenen had gekregen en de stad ingelooopen was. Maar wie, in den wintermiddag, intrad dat woud van één week voelde den weedom toch om die groenende gevonnisten, die 't tot Kerstboom mochten brengen, om daarna, verschrompeld en geschonden, in de kachel te worden opgestookt — aan wie slechts, in een woonkamer, de glorie van luttele uren beschoren was, in plaats van ginds buiten, in warm zand geplant, een gelukkig leven lang met kruidig aroom te geuren, bij zomerzon en luchtig briesje.

Het steedsche woud raakte echter niet tot aan 't huis, waarin mevrouw Van Vliet woonde. En daar mevrouw Van Vliet èn volstrekt zelf haar spar kiezen wilde èn in 't geheel niet meer wandelen kon, schoot haar anders niet over dan om voor dat stapje van een paar straten een rijtuig te nemen.

Ze deed dat, welgemoed. Ze liet zich naar de markt brengen in de oude vigilante, die misschien al wel een halve eeuw daar in de stad reed. Zij had Janna meegenomen, die moest tusschen de boompjes gaan om een voorloopige keus vast te stellen. En toen de meid er twee, drie had aangewezen, werd den koopman verzocht: ze aan te reiken, bij 't rijtuig.

Hij stak ze naar binnen, één voor één, door 't geopend portier, om ze te laten kijken. En de ruige kop van den buitenman, die met zijn gezonde handen 't sparretje vasthield, deed zoo wonderlijk bij de kamersche, wijde, zwarte kleederen en 't verbleekte gelaat van

mevrouw Van Vliet — alsof zij te zwak en te broos was geworden voor de nabijheid van den stoeren boerenvent. En als te oud om nog zijn frissche topjes te betasten, streken haar handen 't sparretje langs.

Zij koos met kennis, hoeveel jaren al koos zij een boompje uit, zij wist op een duim de hoogte en breedte. Het werd, op zijn voet, op de voorbank naast Janna geplaatst. En 't maakte het duffe kamertje van die ouderwetsche vigilante, met zijn omslachtige carrosserie en zijn versleten capitonnering; met zijn vergeelde ivore eikeltjes aan de sluiting zijner portieren en het vale bekleedsel van zijn gewelfde zoldering; met het stoffige laken klep-dekseltje op de naïviteit van zijn antieke achter-ruitje, op eenmaal zóó feestelijk groen — zóó fleurig, in zijn eigen frisschen geur van nog sappig naaldloof stond die spar daar, voorin; de takken aan 't glas gedrukt van 't voorvaderlijk-provinciaalsche rijtuig — 't was de vigilante in zijn vijftig of zestig jarig leven allicht nog nooit gebeurd dus, groen gemaakt, door de stad te rollen.

„Nu komen ze vandaag al, Janna,” zeide mevrouw Van Vliet, ontsteld aan de meid een slordig geschreven briefkaart voorhoudend, te moe van de reis om 't onverwachte te verwerken. „Wat is dat vreemd. Net koop ik 't boompje. De jonge mevrouw kan toch niet bedoelen dat ik 't vanavond al klaar moet hebben!”

Daar wist Janna geen antwoord op. Zij zeide te denken dat de jonge mevrouw afspreken kwam. Zij liet de mogelijkheid zelfs niet toe van 'tgeen haar mevrouw noemde. Zij stond nog op 't effect gespannen, de spar in de vensterbank te passen, toen de schel al klonk en mevrouw Lili op de stoep stond.

Met schoondochter Lili's komst woei plots weer die angstige wind door het huis van: „Wat moeten we doen om 't ze naar den zin te maken?” Want schoondochter Lili was niet iemand, die 't zóó maar naar haar zin had, daar was buitengewoon veel toe noodig. Ze was bij haar schoonmoeder op de bovenvoorkamer in een stoel gezegen, ze had haar weelderigen bontmantel langs haar schouders laten afglijden, maar haar hoed, die enkel de punt liet zien van haar gepoederden neus, opgehouden. Ze keek naar heur halsbreukige hakjes en beklagde zich voor de zooveelste maal over die afgrijslijke keien

hier. En sprak van haar hart, 't welk zwak was, evenals dat van Tonietje.

Daarna vroeg ze of moeder 't èrg vond dat ze haar kwam overvallen? en of ze mocht blijven eten? En begon plots te ratelen, zóó rap, dat de trage volzinnen der oude vrouw wel buiten die wielende woordkolk blijven moesten: over haar gezondheid en haar dienstboden en over Tonies school en de tekortkomingen zijner onmogelijkheden van onderwijzers. Wel moest ze nu en dan lucht happen, maar terstond daarop wielde de kolk nog weer sneller, — alsof zij bang was dat moeder zoo'n leemte zou vullen door de vraag: „Lili, je komt zeker afspreken voor Kerstmis?”

Doch dat deed mevrouw Van Vliet niet. Zij durfde het punt niet aanroeren. Zij wilde niet naar haar boompje kijken. Want zij had het gevoel dat zij 't tevergeefs had gekocht.

En telkens zette haar schoondochter den motor weer aan van haar woordmolen en deed alles daarin wat ze aan verhalen wist, van menschen uit haar eigen kring en vrienden in 't buitenland, die mevrouw Van Vliet niet eens kende. Ze hadden al gegeten en mevrouw Lili had al heel den avond op de stijve krullen canapé naar parfum zitten geuren en naar de hakken en neuzen van haar schoentjes zitten turen — en nóg haar boodschap niet gezegd. En toen mevrouw Van Vliet, noodgedrongen, eindelijk vroeg: „Lili, hoe doen jullie met Kerstmis, jij en Tonie komen toch?” antwoordde zij, met de barmhartigheid der dwazen, die een ijdele hoop liever laten voortbestaan: „Ja zeker, moeder.”

En stak daarop van wal met haar verwardste en schitterendste verhaal, van een groot kinderfeest, in de Kerstweek, waarop Tonietje was genoodigd. Nu moest zij hem al de dagen vóór dat feest kalm houden en ook de dagen er na, want hij was zoo zwak, anders kon hij 't niet meemaken. Daarom was zij nu maar vast gekomen, dan had grootmoeder tenminste een bezoek gehad.

„Dat is ook wat moois, Lili,” zei mevrouw Van Vliet, verschrikt en gekrenkt, „je komt mij dus zeggen dat Tonietje wel naar dat feest kan gaan en niet naar zijn oude grootmoeder. Ik heb zijn boompje al in huis.”

Nu trok de jonge vrouw, toch beschaamd, een pluizigen draad

uit 't verwarde kluwen van haar redeneeringen en ging die wikkelen om 't harde feit. Nee, nee, zóó was 't heelemaal niet. Ze kwam nū, om er maar vast, in alle gevallen, gewéést te zijn. Maar 't was heelemaal nog niet zeker dat Tonietje nièt kwam. Moeder moest er maar zoo half op rekenen van wèl. Ze vond eigenlijk 't feest veel te druk voor 't kind, maar die menschen animeerden 't zoo. — Hoe langer ze keek in 't teleurgestelde gezicht van de grootmoeder des te dichter omwikkelde zij 't pijnlijk feit met de draden van bedrieglijke hoop. Ze liet de kansen op Tonies komst in een oogwenk van nul tot negentig stijgen en beloofde haast voor vast dat 't feest voor 't kind dan wel niet te vermoeiend zou zijn.

Maar ze zou nog schrijven als ze nièt kwam, dan was er daags voor Kerstmis een brief met de eerste post. En als die brief nièt kwam, dan was dat een bewijs dat ze zelf wèl kwamen. Met den middagtrein, nee, 't kon best met den morgentrein, nee, toch met den middagtrein maar.

Zij ging, in haar bontmantel boven haar gazen kousen en haar ijle schoeisel, misplaatst en vreemd in de stemmige kamer. Zij nam lang afscheid, vele malen drukte zij haar gepoederd aangezicht tegen 't bleek bedroefd gelaat van haar schoonmoeder en begon per minuut Tonies komst vaster te beloven.

„Ik zie 't niet gebeuren,“ dacht mevrouw Van Vliet. „Lili zegt maar zoo wat. En 't zou toch veel beter zijn als ze kwamen, want ze zullen er later zoo'n spijt van hebben. Zooveel jaren zal Tonie geen Kerstfeest meer vieren bij zijn grootmoeder.“

Zij zeide evenwel aan Janna dat alle voorbereidselen moesten getroffen worden. Zij liet een stoel voor 't kabinet schuiven, zette zich en trok de lade uit. Zij keek daarin, zij nam alles in handen en legde het voorzichtig weer terug: de roode papieren klokken; de takjes pseudo-hulst, als met witte suiker bestrooid, met besjes als roode kralen; de zilverige glazen bolletjes, de vogeltjes, de gekleurde kaarsjes, uit de pakjes genomen en uitgespreid opdat ze niet aaneen gekleefd geraken zouden. En stond dan weer op om naar haar spar te kijken en in gedachten over zijn donkere naaldgroen een goede verdeling te maken. Zij maakte zich blijde en genoot daarvan, onbewust. Haar

liefde was zóó groot dat zij op zij schoof wat zij in haar hart wel zeker wist: dat Lili haar zou teleurstellen.

In de dagen daarop voelde zij nog dieper dat Tonie voor geen groot kinderfeest ter wereld een Kerstmis bij zijn grootmoeder verzuimen mocht, ook dat Anthonie, haar zoon, die van 't voorjaar thuis kwam, zich wat haasten moest, — als hij haar nog zien wilde....

„We gaan den boom vast opmaken, Janna,” zeide mevrouw Van Vliet. „We doen weer net als verleden jaar. Ik ga aan de tafel zitten en de spar zetten we, naast me, op de tabouret en jij geeft me alles aan.”

Vroeger had mevrouw Van Vliet het boompje gesierd, staande bij de nis. Maar bij oude menschen gaat er telkens iets af dat ze een vorig jaar nog deden en nu niet meer kunnen.

Dus zat zij aan de tafel in de salon en Janna kreeg 't moois uit de lade en stalde dat uit. Wat vlak voor haar lag vatte mevrouw Van Vliet aan met haar koude handen; zij telde de kaarsjes, ze koos ze naar de kleuren en kneep ze in de knipjes. Zij hechtte de eendjes aan, de sterretjes, de zilvervischjes. Zij deed het met langzaam overleg, tak na tak; en liet dan den boom een weinig omdraaien op de lage tabouret. De salontafel was groot, zij kon er niet overheen reiken; telkens moest Janna haar toeschuiven wat achteraan lag.

Ze werkte zoo een half uurtje, werd moe en liet alles op de tafel liggen voor morgen. Maar op dien morgen moest Janna niet slechts alleen toeschuiven en den boom draaien: haar hulp werd nog verder gevergd. Want mevrouw Van Vliet moest 't bed houden.

„Jij moet het maar afmaken, Janna,” zeide mevrouw Van Vliet. „Dat kan je best. Je hebt het mij wel twintig keer zien doen.”

Dat ging Janna dan ook probeeren. Maar ze werd zenuwachtig omdat 't niet lukte en zeide aldra: „Mevrouw, ik heb er gerust geen slag van om die dingen er in te veugelen. Doe u 't nou liever zelf: Als u nou is overeind in de kussens ging zitten, en ik hield de spar vast? 't Zou zoo jammer wezen als hij niet zoo mooi als anders werd.”

Nu werden de kramerijtjes op 't witte laken gelegd, waar ook mevrouw Van Vliets witte handen rustten en de oude versierster stak die uit en tastte de harde naalden aan. Zij kreeg alles op zijn plaats en goed vast. Zorgvoller en sekuurder dan ooit kneep en hechtte zij. En maakte zich blij — waarom wist ze niet.

Toen de boom eindelijk klaar in de nis stond was mevrouw Van Vliet weer wat beter en uit bed gekomen. Van uit den hoek waar zij, in de voorkamer, op de canapé zat, kon zij over de leege hoofdstraat in 't dwarsstraatje kijken. Zij dacht hoe Anthonie, haar zoon, daar vroeger in den mistigen middag stond en verrukt omhoog zag. „Wat zong Anthonie de Kerstliederen toch mooi. Zal 't ooit nog gebeuren dat wij die samen zingen?”

Nu ging zij wachten op de vier posten die er kwamen: op de eerste post, want zij was door de emotie, wijl het de dag vóór Kerstmis was, vroeg wakker geweest. Op de tweede, de derde. Toen die niets brachten zag ze in nog sterker spanning naar de vierde uit. Maar ook deze ging voorbij.

„Nu zullen ze komen, Janna, met den trein van vieren, want de jonge mevrouw zou 't anders afgeschreven hebben!”

Janna wilde dat wel aannemen en stak bij den haard den brand in 't reeds gereed gelegde hout. En terstond was de sfeer van feestelijkheid weer in de salon. Zoo stram als ze was stond mevrouw Van Vliet wel vijf keer op om naar de spar te kijken. Zij bleef er eindelijk maar bij zitten, recht op van spanning, in een grooten, wat stuggen stoel. Totdat zij in de verte 't zwaarmoedig gedreun en gedender hoorden van den trein die de gasten brengen moest.

„Gauw, gauw Janna, steek aan!”

De paar menschen die meegekomen waren, passeerden de straat. Maar geen schel klonk aan 't hoekhuis. En Janna, die reeds begreep, stond, kokend van nijdigheid, de laatste kaarsjes aan te steken, haar tanden stijf op elkaar om de snauwen binnen de heining te houden.

. . . . „Ze komen niët, Janna!” En omdat zij zoo oud en zwak, geen weerstand meer had, begon mevrouw Van Vliet te schreien. „Ik wist het ook wel, ik wist het direct. Maar ik heb dat later weer vergeten, toen ik de spar versieren ging en mij zoo blij maakte.”

Nu brak de toornige grauw zich door 't gesloten hek van Janna's tanden heen. „We hadden er wel op kunnen rekenen, mevrouw, de jonge mevrouw zit altijd te draaien!”

Maar toen de meid zag dat haar grimmig partij kiezen mevrouw nog bedroefder maakte, zei ze, zachter: „Laat ik nog is vóór gaan

kijken, je weet niet 't is misschien omdat Tonietje zoo langzaam loopt"

„O Mevrouw!"

Wat riep Janna dat vreemd en luid. „O mevrouw dan toch! Kom toch hier! Kom toch gauw hier, mevrouw!"

„Zij zijn het niet, Janna heeft wat anders," dacht mevrouw Van Vliet. Zij was al overeind gekomen en schoof de salon en de voorkamer door.

„Mevrouw dan toch! U zal 't niet gelooven! *Mijnheer Anthonie staat bij den bakker op de stoep!*"

Nu wist mevrouw Van Vliet waarom zij zich onbewust zoo blijde had gemaakt: om 't geluk dat Gods goedheid haar nog gunnen wilde. Zij beefde zoo en toch liep ze, flink, recht toe op 't raam. En zij zag, neen, zij zag den al verouderden man niet, die de wereld had omreisid en nu thuis kwam om nog eenmaal met zijn moeder Kerstfeest te vieren — zij zag alleen Anthonie, haar jongen van vroeger weer, die, in zijn winterjas tegen de glazendeur gedrukt, verrukt naar het lichtende nisje stond te staren.
